

مقایسه‌ی شرایط چند درخت کهنسال در سه شهر سیرجان، کرمان و یزد؛

میان سروماتاسروگردون

حسام الدین اسلاملو

اگر به باغ فتح‌آباد کرمان که در دوران روحانی و استانداری رزم حسینی مرمت و از یک خرابه به باغی دلگشا مبدل شد- سری زده باشید، متوجه می‌شوید که از قدیم یعنی دوران قاجار یک درخت کهنسال را که میان طرح و نقشه‌ی بنا بوده، نبریده‌اند بلکه معماری را بر اساس وجود این درخت انجام داده‌اند تا شاخه‌هایش بالای سقف‌های گنبدی بماند و تنها تنه‌اش در حصار دیوارهای یک اتاق از این خانه‌ی تاریخی محفوظ شود. شرایطی که با مرمت بنا نیز پایدار و ماندگار ماند که بماند به یادگار! اما در سیرجان اداره اوقاف ما در سکوت میراث فرهنگی با سرو کهنسال امامزاده‌احمدمان چه کرد؟ تا بیخ حریم تنه و شاخه‌اش، بتون ریخت و کسی دم بر نیآورد؟

در باغ بمید، شمال غرب سیرجان زیارتگاه‌یست که به یکی از نوادگان موسی بن جعفر(ع) نسبت داده می‌شود. پدران و پدر بزرگ‌ها امامزاده احمد را با درختش می‌شناختند و حتی مستندات تاریخی‌ای هم از وجود سنگ قبر علمایی در اطراف درخت در سال ۱۲۹۳ ذکر شده که متأسفانه اکنون نیستند. این سرو کهنسالی بر گنبد امامزاده احمد(ع) سایه افکنده که قدمتش را بیش از هزار سال تخمین می‌زنند. ارتفاع خیال‌انگیز و تنه تنومند آثار تاریخی اطراف این میراث کهن، ناگفته‌هایی از زیبایی‌های شهرمان را به تصویر کشیده است درباره این سرو افسانه‌هایی بازگو می‌شود که هر چند برخی از این گفته‌ها از لحاظ دانش تاریخی پذیرفتنی نیست اما نشان از مهر فراوان آنان به این یادگار پیر است. سرو پیر هزار ساله، گردش روزگاران را به چشم خویش دیده و خاطرات آن را در دل نگاه داشته در سال ۱۳۸۶ به فهرست آثار ملی ایران در آمد. این مکان می‌توانست بسیاری از گردشگران را به خود جذب کند ولی متأسفانه همچنان ناشناخته مانده است.

پی‌توجهی به تنها درخت کهنسال

طبق نظر کارشناسان تعیین حریم حفاظتی برای درخت کهنسال امامزاده احمد(ع) ضرورت دارد روش‌هایی مانند تقویت ساختار مکانیکی درخت و آماده‌سازی آن در مقابل تنش‌های محیطی و آسیب‌های ناشی از کمبود مواد تغذیه‌ای برای آن لازم است تا بتوان عمر این درخت را به بیشترین میزان رساند، اما به جای توجه، این درخت مدتی است که گرفتار داربست‌های ساخت و ساز اداره اوقاف شده است.

در ایران تعداد انگشت‌شماری سرو با قدمتی پیش از هزار سال داریم که از آن جمله در مهریز و ابرکوه یزد می‌باشند. از درخت سرو مهریز که بسیار شبیه به درخت سرو شهر ما هست به گونه‌ای از آنها محافظت می‌کنند که گویی اثری موزه‌های نگهداری می‌شود، با درایت مسئولان وقت، درختان به عنوان یک اثر جاذب برای توریست‌ها تبدیل شده‌اند

اما گوئی در سیرجان زیاد به این موضوع علاقه‌ای ندارند و نسبت به حریم یک اثر تاریخی کمترین توجهی می‌شود. سالیان سال است که بناهای تاریخی سیرجان بین سه قطب میراث فرهنگی، اداره اوقاف و امور خیریه و مالکین شخصی دست به دست و نابود می‌شود.

مسئولین اداره اوقاف می‌گویند مقصر میراث است

سازمان اوقاف و امور خیریه سازمان شبه دولتی است، حوزه فعالیت این سازمان شامل مدیریت موقوفات عام فاقد متولی، موقوفات خاصه و اماکن